

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 2.

V Ljubljani, v saboto 8. januarja 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

„Narod“ — čegavo glasilo?

Zadnje dni se je slovenskemu svetu na vsa usta povedalo, da „Slovenski Narod“ ni glasilo narodne stranke. Izjavil je to list sam, če prostovoljno, ali pa prisiljen, tega ne bomo raziskovali. Gotovo pa je to dogodek, ki odpre oči marsikateremu slepcu. Razpadel je predsodek, ki je dajal „Narodu“ in njegovim spekulativnim fežerjem v javnosti precejšnjo veljavo, ki je pa na drugi strani narodni stranki, osobito v zadnjem času, neizmerno škodoval. Saj je bilo skoro povsod razširjeno mnenje, da izključno le „Narod“ zastopa narodno stranko in da je on jedini tolmač njenega programa ter politične taktike njenega vodstva. „Narod“ je bil vsled tega za izvestne, seveda bolj ali manj nerazsodne kroge, osobito po deželi, sveto pismo. In gorjé mu, kdor se ga je dotaknil, — takoj je bil vržen med nasprotnike, če ne celo med izdajice narodne stranke! To je seveda laskalo tistim par „Narodovim“ akcijonarjem, ki s tujimi akcijami — nekdam s tako težavo in narodno požrtvovalnostjo nabrani denar! — delajo svojo osebno politiko, pa so pri tem do zadnjega časa svoje grehe in namene znali pokrivati s širokim plaščem narodne stranke. Sedaj menda vendar ne bode več zvršena „nagla sodba“ nad vsakim, ki se bode upal biti glede narodne stranke drugega mnenja, kakor pa „Narod“, ki tudi ni nikako glasilo stranke več.

Čegavo glasilo prav za prav je „Narod“, tega ta list sam ni povedal. Povemo pa mi prav ob kratkem, da se stvar še bolj pojasni. „Narod“ se je bil ustanovil pred tridesetimi leti z delniškimi kapitalom. Požrtvovalni rodoljubi posvetnega in duhovskega stanu iz vseh slovenskih pokrajin so pokupili delnice, da so omogočili „Narodno tiskarno“ in pa „Slovenski Narod“. Vrhovna direktiva vsemu podjetju, in torej tudi „Narodu“, je bila v rokah občnega zbora del-

niškega društva. Dokler so bile delnice v posesti mnogih in raznih Slovencev, tako dolgo se tudi ni bilo bati, da „Narod“ postane jednostranski in partikularističen list. To pa se je kmalu spremenilo. Delnice niso ostale v starih rokah, ampak so kot blago začele krožiti okoli, in so tako prišle v last raznih, tudi politično popolnoma indiferentnih oseb. Delnice so tudi morale prestati veliko kriz. Kdor je imel o pravem času dovolj denarja, ta si je delnic nakupil. Tako je prišlo, da so se delnice kupičile v rokah imovitejših posameznikov in da je tudi „Slov. Narod“ postal le privatna lastnina nekaternikov. Danes nihče ne ve, kje tiči ta ali ona delnica. Toliko pa je gotovo, da se velika večina delnic, katere so sploh znane, nahaja v rokah dr. Tavčarja in dveh ali treh njegovih zaveznikov, ki tudi imajo delnice „en gros“ v oblasti. Od tod se dá razlagati, da je dr. Tavčar že nad deset let načelnik „Narodne tiskarne“, da na občne zборе, ki prvi-krat nikdar niso sklepni, prihaja k večjemu po pet ali šest delničarjev in da je celo težko sestaviti upravni odbor. Vrhovno direktivo daje torej zdaj „Slovenskemu Narodu“ občni zbor v osebi dr. Tavčarja. Kakemu delničarju, ki je s pisavo lista ali gospodarstvom tiskarne nezdovoljen, niti na misel ne pride, da bi se občnega zbora udeležil, ker že naprej ve, da je nemogoče prodreti s predlogom, ki dru. Tavčarju ni všeč. Čegavo glasilo je torej „Narod“ in čegavo more biti? Njegovi uredniki, popolnoma odvisni ljudje, morajo pisati, kakor jim narekuje dr. Tavčar, ki ima, kakor smo videli, prav lahko in vzvišeno stališče. In tako je „Narod“ tak, kakršen je slučajno dr. Tavčar! List se je spreminjal in se bo spreminjal, kakor njegov gospod. Dobe, v katerih je bil pri „Narodu“ Tavčarjev vpliv veliko manjši in ko je bil „Narod“ prišel na kako bolj načelno stališče, so bile jako redke in kratke. V zadnjem času je dr. Tavčar vrhu vsega tudi sam „Narodov“ šefredakter. Kaj tedaj treba še

odgovora, čegavo glasilo je dandanes „Slov. Narod“, ki je bil zasnovan v davnih časih kot narodni organ vseh Slovencev? Tega seveda dr. Tavčar in trojica velikih akcijonarjev nič več ne pomnijo. Le tako je bila mogoča psovka, katero je „Narod“ pred nekaj dnevi zabrusil izvenkranjskim Slovincem, da je namreč smešno, če se oni vtikajo v kranjske razmere ali v to, kaj in kako „Narod“ piše. Akcije so zdaj v trdnih rokah in nobenemu ni mari, kaj se zdaj z njimi počenja! Tako vezan časopis, kakor je po povedanem „Narod“, tudi glasilo stranke biti ne more. Za narodno stranko pa je bil zadnji čas, da je „Narod“ zdaj izjavil, da ni njeno glasilo. To je znabiti največja usluga, katero jej je kdaj storil ta list.

Izvirni dopisi.

Iz moravske doline 5. jan. (Pevski večer v spomin stoletnice rojstva Ivana Vesela Koseskega. — Sklep občinskega sveta moravskega. — Ustanovitev kmetijske podružnice.) „Kavkova“ gostilna v Moravčah pač še ni videla v svojih prostorih tako izbrane družbe, kakor pretečeno nedeljo, dne 2. januarja. Ta dan je ondi napravilo vrlo „Moravsko pevsko društvo“ pevski večer v spomin stoletnice rojstva Ivana Vesela Koseskega, moravskega rojaka. Spomin na tega slavnega moža je privabil h „Kavki“ vse najodličnejše župane in možake iz moravske doline, privabil pa tudi obilo gostov iz Lukovice, z Brda in iz Št. Vida. Udeležila se je tega večera tudi vsa domača duhovščina, na čelu ji g. dekan in deželni poslanec Tomo Kajdiž. Med tujimi gosti naj posebej omenim g. notarja Hafnerja, g. sodnijskega pristava dr. Krauta in g. davčnega kontrolorja Dereanija z Brda. Najpreje je zbrane izkreno pozdravil načelnik pevskega društva moravskega g. Frančišek Hiersche, beneficijant na Vrhpolju. Potem

Štritofova čitanka.

(Odgovor ocenjevalcu g. prof. Bežku.)

V zadnji številki lanskega „Lj. Zvona“ na str. 771. ocenjuje urednik g. prof. Bežek mojo nemško čitanko za 1. in 2. razred slovensko-utrakvističnih šol z besedami: „G. izdajatelj sicer ni pristaš Neumannovih načel, ki so po naših mislih pri ureditvi beril edino veljavna, temveč je v obče prav kakor Lampel razvrstil štivo po vsebinski sorodnosti berilnih sestavkov, upošteval dalje načelo „variatio delectat“ in se menda oziral tudi na druge imponderabilije, od katerih si Lamplovci obetajo mnogo postranskega uspeha. Tudi prevladuje v celi čitanki didaktika, pač najnižja izmed vseh leposlovnih vrst.“

Kdor se spominja, kako je g. Bežek l. 1893. v „Lj. Zvonu“ Neumannova načela o sestavi čitank koval v deveta nebesa, a Lamplove čitanke kot prave bognasvarujnestvove pehal na dno pekla — ki so pa kljubu temu že v 6., odnosno 4. in 3. izdanju odobrene od vis. ministerstva — tisti razume tudi hudo obsodbo, ki je izražena v tej oceni. Nikakor mi pa ni na misli, pobijati tu morebiti Neumannova načela

*) Tega odgovora uredništvo „Lj. Zvona“ ni hotelo vzprejeti. — Op. pis.

in opravičevati Lamplova in pri tem dokazovati, da leži resnica kakor navadno tako tudi tukaj nekako v sredi med dvema ekstremoma; saj mi treba le malo besed v dokaz, da je obsodba g. Bežka popolnoma neopravičena in krivična, ker trdi, nerazumljivo mi zakaj, ravno nasprotno od tega, kar je res. Da bi bila moja čitanka sestavljena po Lamplovih načelih, kakor trdi g. Bežek, to prav tako odločno zavračam, kakor trdim na drugi strani enako odločno, da je, razun v eni sami nebitveni točki, sestavljena popolnoma po načelih Neumannovih, kar mi g. Bežek odreka. Kdor pregleda knjigo natančno in ne samo površno, kakor g. Bežek, ta mi bo to priznal. V edini točki se ne strinjam z Neumannom, da poezije nisem ločil od proze in obojega ne razvrstil še dalje na znane skupine. Pač, prvotno sem bil i to storil, toda vis. ministerstvo mi je vrnilo rokopis z naročilom, naj opustim to razvrstitev. V vseh drugih rečeh se do cela strinjam z Neumannom: kar Neumann zahteva pri vsaki posamezni skupini, „da vsaka napreduje od ložjih do težjih beril in da se berila umerjajo po polagoma rastočem znanju in duševni zmožnosti učencev“ — in to je baš punctum saliens vseh Neumannovih načel — prav taistega načela sem se držal tudi jaz pri celi, na skupine ne razdeljeni čitanki ter sem

razvrstil vsa berila edino tako, da za ložjimi slede polagoma vedno težja, težja ali glede na jezik ali glede na vsebino, potem še le sem se oziral tudi na „vsebinsko sorodnost“, prav kakor tudi Neumann sam o sebi pripoveduje l. p. VI. V svoji dotični vlogi na ministerstvo sem pisal dobesečno: „Dem Wunsche . . . wurde Rechnung getragen, indem die frühere Eintheilung in 3 Gruppen (I Erzählende Prosa, II. Beschreibende und schildernde Prosa, III. Poesie) fallen gelassen wurde und alle Lesestücke ohne Ausnahme nach dem Principe geordnet wurden, dass auf sprachlich leichtere Stücke immer schwierigere folgen und dass nur innerhalb dieser Aufeinanderfolge auch die inhaltliche Verwandtschaft nach Thunlichkeit Berücksichtigung findet. Hierbei wurde jedoch auch auf die möglichste Abwechslung geschaut, um einem Ermüden der Schüler thunlichst vorzubeugen.“ V tem je vendar najbitnejše načelo Neumannovo izraženo do fotografske natančnosti!

Gosp. Bežek pa vsaj ne bo hotel trditi, da je temu nasproti ona Neumannova razdelitev na skupine, katero sem jaz opustil, kvintesencija berilne modrosti in da treba i druge čitanke presojsati zgolj po njej. Res da pri oni razdelitvi beril na skupine učitelj lažje „razvršča in izbira čtivo sedaj pripovedno, sedaj poučno, sedaj po-

so pa zapeli moravški pevci pod vodstvom svojega neumornega vodje g. nadučitelja Janka Tomanja „Pobratimijo“ in večeru primerno „Vojaško“ (besede Koseskega). Slavnostni govor je govoril g. Makso Pirnat, visokošolec. Slavil je lepoto moravske doline pa tudi nadarjenost tukajšnjega ljudstva, katero je dalo iz svoje srede može, kakor Jurija barona Vego, pesnika Antona Olibana, pa tudi nocojšnjega slavljence Ivana Vesela Koseskega. Letos poteče sto let, odkar se je pri „Boksetu“ v Spodnjih Kosezah rodil Janez Vesel Koseski. Zato naj se ob ti priliki nekoliko bolje seznanijo Moravčani z življenjem in s pesmimi svojega rojaka. Nato je govornik v glavnih potezah narisal življenje pesnika Koseskega, pa njegove pesmi in dobo, v kateri je Koseski toliko storil v družbi z nepozabnim dr. Janezom Bleiweisom za probujo Slovencev. Vnemal je potem govornik svoje rojake, naj se spomnijo dostojno svojega Moravčana, slavnega Koseskega. Pripomorejo naj po svojih močeh, da se mu letos vzida spominska plošča v njegovo rojstno hišo. Pa še na drug način naj proslave stoletnico svojega rojaka. Ustanove naj prepotrebno podružnico kmetijske družbe. Na koncu svojega govora je govornik vnemal, naj se vsi združijo in zedinijo, da vsak po svoji moči pripomore, da se bo mogla po letu obhajati stoletnica Koseskega kar najsijajneje. Jedna zvezda naj vodi vse Moravčane, zvezda, ki pomeni čast in pa tudi korist prelepe moravske doline. Počastili in proslavili se bodo Moravčani, ako se vredno spomnijo svojega Koseskega, delali pa bodo v svojo korist, ako ustanove kmetijsko podružnico, in to ravno letos o stoletnici rojstva pesnika Koseskega. Govornik je vrle Moravčane jako navdušil; vsaj jim je pa tudi govoril iz srca. „Na vrsto sta še prišli pesmi: „Savska“ in „Za dom mej bojni grom.“ Potem se je začela prosta zabava, ki se je razvila, rekel bi, v prelep družinski zabavni večer. Govorilo se je tudi nekaj prav iskrenih napitnic. G. nadučitelj Janko Toman je v izbranih besedah napil v slovo g. Fr. Hierscheju, dosedanjemu načelniku tukajšnjega pevskega društva, kateri pa sedaj odhaja kot župnik v Soro. G. Makso Pirnat se je navdušeno spominjal petdesetletnice presvetlega cesarja Gromoviti „živo“ so zadoneli, ko je končal svojo napitnico in navzoči so stoji zapeli jedno kitico cesarske pesmi. G. Dereani je napil vrlim moravškim možakom Mej napitnicami so pa zveneje prelepe naše domače pesmi po ukusno okrašeni sobani.

Vrlo se je obnesel ta pevski večer. Bil je tu zbran cvet moravske doline, sami vrli in odlični možaki. Zato se je pa tudi vse tako lepo mirno, složno, rekel bi prijateljski višilo. Drugi dan je šel na okolo le jeden glas: takega lepega večera še nismo doživeli Moravčani! Po-

zabiti ne smem, da se je ta večer vže tudi izvolil lokalni odbor za prireditev Koseskega slavnosti, ki se bode vršila po letu. V odbor so voljeni nastopni gospodje: dekan in deželni poslanec Tomo Kajdiž kot načelnik in odborniki: Capuder Jakob, župan koseški, I. Dereani, davčni kontrolor na Brdu, Hušnikar Janez, župan drtijski, Mlakar Luka, župan lukoviški in Toman Janko, nadučitelj moravški. Ta odbor bo delal priprave za slavnost Koseskega vzajemno s „Pisateljskim društvom v Ljubljani“, ki je vže obljubilo svoje sodelovanje.

Omenjam naj tukaj še par veselih vestij iz naše moravske doline; vestij, ki pričajo, da smo se začeli Moravčani gibati in se zavedati. Moravska občina je tudi stopila v kolo zavednih in naprednih slovenskih občin; bila je namreč v občinskem zboru pri seji dne 29. grudna preteklega leta soglasno sprejeta nastopna resolucija: „Moravški občinski zastop najodločneje obsoja pogubonosno delovanje vseh obstrukcijskih strank, pozdravlja pa iskreno solidarnost državnozbornske večine in njeno postopanje. Prav tako občinski zastop izraža svoje veselje nad pričetimi poskusi v dosego sprave na Kranjskem in želi tem poskusom gotovega uspeha.“

S posebnim veseljem poročam še o jedni stvari. Dne 4. prosinca t. l. popoldne zbrali so se vsi najboljši možje pri „Mesarju“ v Moravčah, da se pogovore o kmetijski podružnici. Ta pogovor je imel lep uspeh. Vpisalo se je takoj toliko število mož v kmetijsko družbo, da se lahko ustanovi podružnica moravska. Ustanovil se je tudi takoj začasni odbor, ki bo vzel to stvar v roke. Procvita naj mlada moravska podružnica in zbere naj v svoje kolo vse gospodarje v moravški dolini! Upamo, da bo kmetijska podružnica velicega pomena za našo dolino in da bo vrlo pomagala povzdigniti neveseli gospodarski položaj, ki ga sedaj opazujemo v našem kraju. Bog jo živi moravško kmetijsko podružnico! Bog živi može, ki so se trudili za nje osnovanje!

Bodi dovolj! Rad bi pisal še več, a vže iz tega bo svet spoznal, da Moravčani vstajajo. Bog in sreča junaška z njimi! Podkrajec.

Iz Celovca, 6. januarja. (Spravna akcija na Kranjskem.) Ko je državni poslanec g. dr. Ferjančič na shodu v Postojni razkladal svoja osebna mnenja o vpeljanih mislih o slogi, o storjenih prvih korakih, merečih na združenje razdvojenih slovenskih strank na Kranjskem, je izrekel, da poleg drugih vzrokov to, namreč slogo, zahtevajo tudi obmejni Slovenci. Da, to zahtevajo obmejni Slovenci odločno, svečano, vselej in povsod! Da, slogo zahtevajo obmejni Slovenci, dobro poznavač velikanški pomen dogodka, ako se doseže zjedinenje Slovencev v deželnem zboru kranjskem! In ako bi tu hoteli še jedenkrat posebej tolmačiti v tem oziru mnenje in želje ko-

roških Slovencev, reklo bi se nam lahko po pravici, da nosimo vodo v Dravo. Zjedinenje Slovencev je danes, v današnjih političnih dnevih, principijelen postulat in nikakor ne samo oportunistična zahteva. In s tega stališča motreč tok sedanje naše politike nikakor ne moremo umevati, kako da se narodnonapredna stranka obnaša sedaj tako malo odločno, tako nekako hladnokrvno, zakaj da ne nastopi odločno, mladeniško navdušena, kakor bi se v tem času prišlo, z moškimi dejanji, da prej ko mogoče zadobi ideja sloge kri in meso, kakor se izraža neki goriški list.

Nikakor nimamo namena tu a priori ščititi katoliško narodne stranke in tega tudi ne moremo dobro vedoč, da bi bilo to, kar imenujemo danes samo še idejo, že zdavnaj lahko dejstvo, ako bi bil g. dr. Šušteršič že prej prišel do prepričanja, da je sloga potrebna. A kar je bilo, pozabimo! Danes moramo le konstatovati, da so sedanje avstrijske politične razmere privedle katoliško-narodno stranko do boljšega spoznanja, in da je to svoje boljše spoznanje tudi častno pokazala očitno, odločno pripravljena po možnosti storiti vse, da se doseže sporazumljenje.

Osupnil nas je pa včerajšnji „Narod“ z notico, v kateri se prosi, naj bi se začelo pisati za spravo in proti spravi v glasilu „Narodne tiskarne“. Ta je lepa! Tedaj zdaj, v teh resnih časih, ko nam sovražnik od vseh stranij požiga našo last, naj mi vprašamo, kje je ogenj, da si še sami dalje palimo domači krov! Povejmo resnico! Vsi slovenski časniki so že povedali, da so za slogo, samo oni, ki izhajajo v „Narodni tiskarni“ se zvijajo v škripcih in iščejo vzrokov za neslogo, ker jim je ostudno strankarsko gospodstvo prva, slovenstvo pa zadnja briga. Na straži pa ne stoji samo „Slov. List“, ampak stojimo tudi mi obmejni Slovenci, ki s skrbnim očesom opazujemo, kaj se godi v središču.

S Koroškega, 6. januarja. Občinske volitve so izpadle pri nas dosihmal večinoma slabo za nas Slovence. Bijemo se z vso narodno odločnostjo, toda bijemo — smrtni boj! Pritisk od nemške in nemškutarke strani se popisati ne da. Narodna voda se je pozno, rekel bi prepozno napeljala v slovensko strugo, kajti še le odkar imamo „Mir“, se je začelo pravo slovensko narodno gibanje. Imeli smo sicer že pred 30 leti v narodnem duhu pisane časnike, toda bili so vsi nemški. S tem se je spravila mlačnost in nekaka bojazen v naše sicer razumno ljudstvo, kar nam je zelo na škodo. Kar danes pri nas pravično, narodno misli, vzgojila nam je naša prezaslužna duhovščina. Ko bi bila duhovščina za nas tako malo vneta, kakor so malo vneta nekateri kranjski veljaki za njo — zastonj bi danes iskali Slovencev na Koroškem. Da mi še danes ne moremo doseči pravega uspeha, je krivo to, ker nas je za borbo še premalo, ker je

etiško z ozirom na vsakokratne, hipne potrebe“ (Bežek v „Lj. Zv.“ 1893. str. 563). ali prav tako je tudi v smislu uradne ocene moje knjige res, da ni vsak učitelj enako sposoben, da bi pri izbiranju vselej pogodil pravo. Saj vemo, da se ne zgodi vedno, kar bi se lahko zgodilo. Neroden učitelj bi prav lahko tudi čital vse skupine kar po vrsti od začetka do konca, najprej pripovedne spise, potem poučne itd., nazadnje pa bi se bavil s samo poezijo. Da se izognemo takim in drugim napakam, je treba manj vajenemu učitelju podati nekako navodilo, v kaki zaporednosti se čitaj knjiga. To pa se zgodi najlažje s tem, da čitankar sam vzporedi posamezne sestavke tako, kakor misli, da bi se morali po vrsti čitati. Če treba na vsak način poleg tega še kakega pregleda po skupinah, se le-ta lahko doja knjigi spredaj ali zadej kot posebno kazalo, kakor to vidimo v čitankah, ki sta jih spisala Kummer in Stejskal. Ona zaporednost pa seveda nikakor neče biti „gebundene Marschroute“, po kateri bi se učitelj moral strogo držati, ker je kljubu njej v okviru vsakokratne stopinje, do katere so dospeli učenci s svojim znanjem, še vedno dovolj prostosti za izbiranje, kadarkoli se hoče ustreti „hipnim potrebam“.

Ako so pa berilni sestavki razvrščeni izključno po načelu, da za lažjimi slede težji, je

seveda do cela ničeva tudi druga trditev g. Bežka, da sem „štivo razvrstil prav kakor Lampel po vsebinski sorodnosti beril“. Ne, vsebinska sorodnost se je temveč upoštevala le toliko, kolikor je to bilo možno v okviru glavnega načela; o kaki Lamplovi „mistiki“ pri tem ni duha ne sluha. Na vsebinsko sorodnost v rečeni omejitvi pa sem se oziral zato, ker le-ta po mojem trdnem prepričanju, ki je nastalo po večletnem praktičnem poučevanju v šoli, zelo pospešuje ono snovanje asocijacijskih vrst, ki je pri analitiškem jezikovnem pouku tako imenitna opora spominu.

Kar se pa tiče tretje očitbe, da „prevladuje v celi čitanki didaktika“, bi sicer tudi lahko dokazal, da g. Bežek i tukaj pretirava, dokazal bi, da je zloglasne usiljivo moralizujuče didaktike, kakeršno ima menda g. Bežek v mislih, jako malo v čitanki, da je večina vseh sestavkov čisto že vporabljen po drugih čitankah in da sem se tudi pri tem prav za prav zopet le vestno ravnal po Neumannu, ki trdi sam o sebi, da ni vzprejel takih beril, ki ne bi pospeševala „estetiške izobraženosti“ učenčeve, ki ne bi povzdigala „nравstveno verskega čutstva“, ali ki ne bi izbujala „iskreno-patrijotiskega mišljenja“; toda vsega tega mi ni treba, ako pomislimo, da se tu ne gre za čitanko, pisano v materinščini,

ampak za učno knjigo, ki je namenjena pouku v tujem jeziku. Za takšen pouk veljajo vse drugačna načela, nego za pouk v materinščini: odločujejo v prvi vrsti praktični obziri, treba je pred vsem izbirati takih beril, na katerih se najuspešneje more gojiti pouk v tujem jeziku. Temu principu se mora ukloniti vse drugo, kar sicer določuje sestavo čitank za materinščino. Ta stran moje čitanke bi se bila morala posebno povdarjati; saj je trebalo visoko učno upravo še le s trudom preveriti, da potrebujejo slovenski učenci pri nemškem pouku drugačnih knjig, nego so jih imeli do sedaj, ko so se mučili s čitankami, kakeršne služijo rojenim Nemcem, saj je trebalo dokazati, da prevzema pri nas slovenščina vse tiste naloge, katere so sicer odmerjene nemškemu jeziku kot materinščini, in da mora pri nas nemški pouk v nižjih razredih imeti izključno praktično smer. Moja čitanka pomenja torej za slovenske gimnazijce precejšen preobrat v nemškem pouku; zato pa tudi ni, da bi se jo metalo v en koš z drugimi nemškimi čitankami, ki so namenjene rojenim Nemcem. Pred vsem pa je zaslužila, če jo je res trebalo omeniti v „Ljublj. Zvonu“, vsaj — vestnejše ocene!

Anton Štritof.

ljudstvo od naših nasprotnikov gospodarski odvisno, in ker med nami Slovenci ni sloge! Vender ne obupujmo! Da smo mal narod, se od nas samih le prevečkrat povdarja; redkokdaj se pa kaže na narode, ki so manjši od nas, in ki prav živahno gospodarijo, ker so jedini med seboj! Ker smo nejedini med seboj, moramo žali bog tudi sami pripisati si posledice. Vse to je pa nalašč za nasprotnike, ki naše, politično še zadremamo ljudstvo begajo, nas zasmehujejo in ponosno kažejo na svojo moč in na svoj vpliv pri vsaki reči, da, celo pravico do obstoja skušajo utajiti slovenskemu jeziku. Vse to, in še mnogo drugih resničnih in lažnivih stvari na naše ljudstvo jako močno vpliva. Ker vse javne naprave na Koroškem govorijo nasprotnikom v prid — jim je uspeh gotov in naš napor in naše narodno delo sta res težavna. Kako nam gre na Koroškem, vam niti povedati ne morem, pa tudi tisti, ki sam ni skusil, ne verjame, četudi bere. Ako pa na Kranjskem odkritosrčna sloga ni mogoča, potem postanemo Korošci brezupni, in izginemo kmalu. Pa tudi na Kranjskem niste varni narodnega potopa, kajti ko padeta Korošec in Primorec, z dosedanjo politiko medsebojnega sovraštva in mržnje — ne boste in ne morete se dolgo držati po koncu, bodite še tako ponosni na „kranjski jezik“. „Bog i sloga!“ — Dpisnik iz Metlike ima popolnoma prav. Naj se le večkrat oglašja, kakor se je oglašil dne 29. decembra 1897. v Vašem cenjenem listu.

Ob Sočinih bregovih, 7. januarja. Lepa je ta. Zadnji „Gospodarski List“ je prinesel novico, da je dr. Fr. Marani od c. kr. kmetijske družbe imenovan zastopnikom pri posvetovanju, ki se bode vršilo na Dunaju zaradi spremembe postave o umetnem vinu, in dr. Fr. Verze gnassi nas bo zastopal stalno pri sejah agrarnega odbora na Dunaju. Torej povsod in vedno zastopajo našo deželo najzagrizenejši Lahi! Koliko časa bodo Slovenci mirno gledali to krivično delovanje c. kr. kmetijske družbe v Gorici? Oj, resolucija o nacionalni avtonomiji na vse-slovenskem shodu, kje si?! — Ali mora prav vse ostati le na papirju?!

Okrajnim šolskim nadzornikom za tolminski okraj je imenovan g. Val Kumar, učitelj na vadnici v Gorici. Mož je sicer prileten, ali drugače zdrav in živahnega duha. Ker je dober pešec, bo lahko lazil po tolminskih hribih. Kakor se sliši, je učiteljstvo s tem imenovanjem zadovoljno. Prav bi bilo, da bi novi g. nadzornik ublažil nekatera nasprotja pri učiteljstvu na Tolminskem, oziroma pri okrajnem šolskem svetu. Največja težava pri vsem je žalostna resnica, da je okrajni šolski zalog do grla v dolgovi, tako da učitelji čestokrat morajo čakati na svoje uborno plačilo. — Pri tolminski posojilnici postaja dolg velik, da, ogromen. Ako pojde tako naprej, ne vemo, kaj bo. Predraga šolska poslopja so se zidala v zadnjih letih, zato je prišel okrajni šolski zalog v kritični položaj. — Zanimiv je v zadnji „Soči“ članek dr. K. Pečnika, zdravnika v Aleksandriji, „Slovenci in mednarodni promet“. V goriški okolici je mnogo izvrstnih mizarjev, ki vsi le životarijo. Dobiček imajo le prekupci. Pač res, Slovenci smo reveži na vse strani! Naše moči naši narodni nasprotniki izrabljajo. Ali, ali, mnogo dela, malo delavcev!! — Učitelji na Tolminskem so bili iznenadjeni, ker je bil gosp. Krajnik, voditelj bivše pripravnice v Kobaridu začasno imenovan učiteljem na Srpenici. Res, čudne razmere pri učiteljstvu na Tolminskem!

Politiški pregled.

Ministerski predsednik Gautsch je za včeraj povabil na Dunaj na razgovor češke poslance: Engeln, Herolda, Kaizla, Kramača in Pacaka. Povedal jim je, kaj zahtevajo Nemci. Rekel je Gautsch češkemu poslancem, da je on za ravnopravnost češkega jezika z nemškim in za nerazdeljivost češke krone.

Prof. Jagić je poslal prof. Mommsenu v Berlinu na njegovo znano pismo, s katerim je nahujskal avstrijske Nemce zoper Čehe, jako zmerno pisano pismo in v njem zagovarjal, da Avstrija more obstati kot mnogojezična država. Nato je zopet odgovoril Mommsen, sicer bolj

pohlevno, a od misli ne odstopa, da naj bo nemščina pri nas državni jezik. Sicer se pa pozna Mommsenu, da je mož že star.

Nemci na Češkem nameravajo vstopiti v deželni zbor in napraviti predlog, da naj se češko kraljestvo razdeli v češko in nemško polovico, čemur pa Čehi odločno ugovarjajo.

Sekcijski načelnik Halban, ki je bil vodja pisarne državnega zbora, je prosil da bi bil odpuščen. K temu koraku so ga prisilili antisemiti.

Namestnik grof Goës je bil v Gorici in se je dogovarjal z deželnimi poslanci zaradi razmer, ki so preprečile zasedanje deželnega zbora. Potem je šel v Polo in Poreč.

V nižjeavstrijskem deželnem odboru se je sklenilo na predlog dr. Ebenhocha predlagati deželnemu zboru spremembo deželnozbornskega volilnega reda, tako da se uvede splošni volilni razred s šestimi mandati, direktna volilna pravica v vseh volilnih razredih, volilni kraj naj bo vsaka občina, ki šteje nad 250 prebivalcev in da se jedno odborniško mesto odstopi splošnemu volilnemu razredu. Voli se po neuradnih, privatnih listkih in v mestni in selski kuriji imej pravico voliti, kdor plačuje 4 gld. cesarkega davka.

V Zadru so Italijani napravili velike demonstracije. Letali so v tolpah po ulicah in kričali: „Viva Zara italiana!“ Po noči so hoteli naskočiti hrvatski gimnazij, a ko so videli, da ga varujejo orožniki, so odšli.

Starokatoličani so sklenili na Dunaju, svojo cerkev spremeniti v nacionalno cerkev. — Nikar naj ne pozabijo vzeti si za vzorec finega obnašanja nemških nacionalcev v zbornici!

Košutova stranka v ogerski zbornici je vsa razdejana. Pravijo, da jo je spravila iz ojnica vlada s precej velikimi svotami novcev. Tudi Ugronova stranka je opešala, ker je Ugron zapustil politično polje.

Rusini so sklenili na mnogih shodih, da bodo v prihodnje v obče vanju z uradi rabili le ruski jezik in zahtevali rešitve vlog v ruskem jeziku.

Kralj Milan je imenovan poveljnikom aktivne vojske (!) in general Marković načelnikom generalnega štaba v Srbiji.

Darovi papežu. Španjska kraljica je poslala papežu za njegov jubilej zlat, z biseri okrašen kelih, vreden 65.000 frankov, turški sultan pa dragocen prstan.

Pristanišče Kiao Čau v Kini je prepustila kineška vlada Nemčiji v obliki zakupne pogodbe za daljšo dobo. Nemci so dobili pravico, utrditi pristanišče in okolico, kolikor zahtevajo interesi trgovine in brodarstva. Angleži so ogorčeni, ker ima pristanišče ugodno lego, in se vežejo z Japonci.

Domače novice.

Spravni odbor kranjskih deželnih in državnih poslancev v sinočni seji še ni prišel do nobenega rezultata. Katoliško-narodna stranka je stavila svoje predloge, o katerih se bodo posvetovali poslanci narodne stranke, da se bodo potem pogajanja nadaljevala. Težave bi bile veliko manjše, ako bi se manj gledalo na osebnosti, bolj pa na občni blagor slovenskega naroda.

„Soča“ piše: „Žalostnih prilik preveč imamo na Primorskem, obilno renegatov redi in debeli zelena Štajerska, tužen je pogled v Korotan, na Kranjskem pa so si bratje v laseh, ker to zahteva tretji, in ta je — Nemeec. Razdeli jih — postavi oslovo senco mednje in po njej bodo udrihali, ti pa bodeš — gospodaril, ker si rojen „herrenvolk“ . . . Le bratovska sloga nas more obvarovati pogina!“ — Današnja „Edinost“ pa piše o spravi v dolgem in izvrstnem članku med drugim nastopno: „Apelujejo še danes na (Kranjcev) rodoljubje v ta namen, da bi poštevali naše tužno položanje, položanje onih, ki se sicer še bore, ki se pa ne bodo mogli boriti več dolgo brez zaslonbe, bratov ki žive v ugodnejem etnografskem in zemljepisnem položaju!! Le toliko zahtevajo obmejni Slovenci; ako to zahtevanje res seza predaleč, potem pa — tužna nam majka!!“

Osebnosti. Pravni praktikant pri ljubljanskem deželnem sodišču Ivan Milan Hribar je imenovan avskultantom.

V komisijo za pariško razstavo je imenovalo trgovsko ministerstvo na Kranjskem med 40. člani 10 Slovencev in na Štajarskem med 60. člani 2 Slovence. O, Slovenija, kje si?!

Čitalnica ljubljanska inserira svoje veselice v — „Laibacherici“!

Novo domačo kiparsko tvrdo dobe Dolenci v Novem Mestu. Dne 15. t. m. otvorita ondi v hiši g. dr. Poznika svoj kiparski atelier gg. Anton Rovšek in Fran Ciber. Oba sta vrla strokovnjaka. Priporočamo ju Slovincem!

Slovensko gledališče. V nedeljo „Brat Martin“. Kot gosta nastopita gospa Polak-Bohinčeva in g. Urbančič. Prihodnji torek bode benefica g. Fedyczkowskega. Pela se bode slavna „Halka“. Gosp. Fedyczkowski je jedna najsimpatičnejših, najizvrstnejših močij naše opere, zato pa zasluži, da njegov častni večer vsestranski vspe. Ker je predstava v torek zvečer, opozarjamo na „Halko“ sosebno gospode z dežele.

Drobne novice. Zadušila se je v Malem Mengšu pri Ivanu Gregorcju 25 let stara dekla Ivana Brlec. Od dimnika je zamežerál pod in strupeni plin jo je udušil. — Vas Osterc pri Krškem je pogorela dne 30. decembra. Škode je nad 9000 gld. — V Mariboru bode v kratkem začel izhajati vsakega četrta leta nov slovenski bogoslovni list „Voditelj v bogoslovnih vedah“. — Dne 1. januarja se je slovesno otvorilo mariborsko okrožno sodišče. — Ormoški Nemci, ki vsi slovenski znajo, kadar kaj prodajajo Slovincem, so prosili za nemške pridige.

Iz Celja se nam piše z dne 7. t. m. Sinoči smo imeli prekrasen večer, ko se je na našem odru pela prelepa „Traviata“. Skoro ne vemo, kje bi začeli: ali naj hvalimo umetnika Verdija in njega melodijozno skladbo, ali naj hvalimo pevce, soliste, kakor zbor, ki so umeli na tako krasen način izraziti, kaj je narava in kaj čut skladatelja. V prvi vrsti gre čast primadoni gdč. Ševčikovi, katera se nam je zdela jako dobro razpoložena. Isto velja o tenoristu g. Raskoviču. Posebna hvala gre režiserju g. Nollju. Žal, da niso drugi solisti imeli tolike vloge, da bi se bilo naše občinstvo bolje ž njimi seznanilo. Sicer nam je pa g. Fedyczkowsky še iz „Rigoletta“ dobro znan. Burno je občinstvo klicalo soliste na oder in tudi zbor cigank in pikadorjev sta bila navdušeno pozdravljena. Velika dvorana je bila polna, a bila bi lahko še bolj, toda krive so temu nekaj spletke, ker se je bila raznesla govorica, da ne bode opere, nego neka veseloigra. Po operi smo imeli z vrliimi pevci najprijetnejšo zabavo. Pelo se je, godlo, plesalo in napivalo. Tacega navdušenja in tako veselih obrazov se ne vidi kmalu. Godba je pridno igrala slovanske skladbe, katere je občinstvo hotelo vse po dvakrat slišati, sokolsko koračnico celo trikrat. — Pristrčna hvala prirediteljem in Vam, predragi gostje kranjski! Dal Bog, da se kmalu zopet vidimo!

O shodu slov. učiteljic smo prejeli nastopno oficijelno poročilo. Na shodu dne 29. decembra zbralo se je blizu 60 učiteljic — mej njimi tudi nekaj štajarskih. Predsednica, izvoljena na zadnjem shodu (5. dec.) K. Demšar pozdravi udeležnice s primernim nagovorom, v katerem poudarja potrebo vzajemnega delovanja učiteljic za skupne interese. Nato poroča gdč. J. Miklavčič o prošnji učiteljic, katera se je predložila visokemu dež. zboru in o korakih, kateri so se storili v svrhu priporočila te prošnje. Omenja tudi, da je slovensko časopisje prijazno težnjam učiteljic. Če kateri list ni vzprejel poročil od naše strani, ker je to nasprotno njega stališču, tega še ni tolmačiti, da nam je nasproten. Zopet drugi so nam odkrito naklonjeni in kdor je z nami, s tem bodemo me, teh se bodemo hvaležno spominjale. — Glede napadanj zadnjega „Uč. Tov.“ l. l. omeni, da je radi neresnic, tičočih se njene osebe, dala listu „popravek“, kar se je tikalo občin zadev, poslala je dvema slovenskima listoma pojasnilo (katero bi bilo še „jasnejše“, ako bi bila vedela, kako bode „Uč. Tov.“ ta „popravek“ priobčil — op. poroč.). Dalje poroča o odgovoru, katerega je prejšnji dan pri občnem zboru dal predsednik „Slov. učit. društva“ (kot deželnega društva) navzočim

učiteljicam gledé „spomenice“: da so se namreč bali, da se bodo gg. deželni odborniki ustrašili visokih svot spomenice — — — ter vse skupaj vrgli v koš! — — Za dve tretjini učiteljstva torej svote niso bile previsoke, ampak samo za jedno tretjino! Poroča, da ji je g. Gangl na nje vprašanje: kako se njegovo pismo ujema s to utemeljitvijo g. predsednika (Če je to istina, odgovoril bi bil g. Gangl lahko tudi s tem razlogom, kakoršnega je dal g. predsednik) odgovoril: da je bilo „odprto pismo“ čisto privatna zadeva, katero je on, kot privatna oseba, na-njo naslovil. Rekel ji je, ako se čuti žaljeno, vzame naj si advokata (nasvetoval ji je imenom dva) in naj si išče pravice, saj ve kje. In ako ji še to ne zadostuje, potrudi naj se v njegovo stanovanje (!) — tam ji hoče dati pojasnila! (Vse to se je v poročilu občnega zbora „Slov. učit. društva“, kot deželnega društva — izpustilo a me nimamo vzroka prikrivati občevanja naših koleg z nami!) Poročevalka objavi tudi, da ji je g. Dimnik, urednik „Uč. Tov.“, ponudil sprjaznjenje pod pogojem, ako vzame „popravek“ nazaj, da mu ga ne bode treba priobčiti, in poročevalka pozove svoje kolegince, je-li so zadovoljne s tem, a vse navzoče to odločno odklonijo. —

(Konec prihodnjic.)

O celjskih Nemcih poroča „Domovina“. „Wolf in njegovi privrženci vprizorili so na Silvestrov večer lep škandal v celjski kazini in kmalo bi bilo prišlo do pretepa, da niso nekateri posegli energično vmes. Dogodilo pa se je tako-le: O polnoči pozdravil je celjski župan G. Stieger navzoče, voščec jim srečno novo leto. Med drugim spominjal se je tudi petdesetletnice vlade presv. cesarja in želel, da bi jo isti srečno praznoval. K temu pa so začeli Wolf in privrženci hruliti in stikati „bomo še le videli, če bo li res“ in vmeševati vmes psovke, žaljive za presv. osi velega vladarja. Navzoči častniki seveda tega niso mogli mirno gledati in obstopili so krevlastega Wolfa, zahtevajoč zadoščanja. Ta in nekaj pobalinov pa so se silom hoteli zvititi, kar je uprizorilo nečuven škandal.“

Društva.

Drugi redni koncert „Glasbene Matice“ vršil se bo dne 12. januarja v Sokolovi dvorani ob 8. uri zvečer. Izvajal bo po vojakih pomnoženi domači orkester van Bethovnovi simfonijo št. 3, — novi učitelj Glasbene Matice za cello g. Junek Julij Sant Saens-ov koncert za cello z orkestrom, — in mešani pevski zbor z velikim orkestrom Karol Bendl-ovo narodno povest „Sveti večer.“ Poezije polna snov, bogata na različnih prizorih podaja skladatelju najlepše točke za zanimivo skladbo, katero je zložil znameniti, pred kratkim zamrli češki skladatelj Karol Bendl, kojega skladbe so zbog poljudnega in narodnega značaja obče priljubljene. „Sveti večer“ šteti je med njegova najboljša dela in podaja v življenja polnih zborih, spremljevanih po velikem orkestru prave bisere koncertne glasbe. Ni dvomiti, da najde „Sveti večer“ v zboru „Glasbene Matice“ najboljšega interpreta in da nam poda ta zbor ob vzornem proizvajanju vso lepoto in ves čar poezije, ki diči i snov i glasbo „Svetega večera.“ — Pre pričani smemo pa tudi biti, da i občinstvo ne prezre lepe prilike, seznanjati se z veličastno skladbo — in odlikovati neutrudljivi zbor „Glasbene Matice“. Na svidenje v koncertni dvorani!

Kršč.-socijalno železničarsko društvo v Ljubljani. Vabilo k dné 9. januarja 1898. l. v

dvorani „Katoliškega doma“ na Turjaškem trgu vršečemu se družinskemu večeru in božičnici s petjem, vojaško godbo in srečkanjem. Iz posebne naklonjenosti sodeluje slov. delavsko pevsko društvo „Zvon“. Začetek ob sedmi uri zvečer. Vstopnina za društvenike 10 kr., njih rodbine so vstopnine proste. Nedruštveniki plačajo 20 kr., družinske vstopnice veljajo 50 kr. Čisti dobiček namenjen je društvenemu podpornemu zakladu ter se preplačila hvaležno sprejemajo.

Tretji skupni večer češke podružnice slov. plan. društva v Pragi se je vršil 5. januarja v prostorih „Umělecke Besedy“. Od 7—8 zvečer je bil občni zbor in volitev odbora, ki pa je ostal isti. Razpravljalo se je tudi o različnih črtelih, katere misli izpeljati češka podružnica v letošnjem letu. Potem je sledilo zanimivo predavanje gosp. tajnika Leop Mareša, o poti na Breithorn in Col du Géant (v skupini montblanškej). V zabavnem delu je nastopila umetnica Pavla Jirušova in zaigrala na klavirju nekaj jako lepih stvari. Mnogo hvale je žel slikar in baritonist g. Josip Germ, ki je v resnici krasno zapel, spremljan od gojenca slikarske akademije g. Vavpotiča, — Mornarja, kateremu je končno pridjal še: Ljubca pojdi z menoj, Preljubo veselje o j kje si doma i. t. d. Gospod Jožef Matejovský, član „Národnega divadla“, pa je deklamoval odgovor češkega pesnika A. Sove, — K. Mommsenu. — Lep program je privabil mnogo občinstva na ta večer, ki je bil jeden najlepših, najprijetnejših. Zanimanje za alpe, za slovenske planine, za češko podružnico slovenskega planskega društva vedno bolj raste, kar znači vže število udov, katero je narastlo vže čez sto.

Nova civilna pravda.

(Nadaljevanje.)

Sodišča, sodno osebje in pristojnost.

Sodišča so edinoosebna in pa sodni dvori. Edinoosebna sodišča so okrajna sodišča in pri teh sodijo posamni sodniki: vodja sodišča in pa oni sodni uradniki, katere imenuje predsednik višjega deželnega sodišča kot posamne sodnike

Sodni dvori so pa ustanovljeni pri okrajnih deželnih in trgovskih sodiščih in obstojé iz predsednika in dveh udov zbornega sodišča, in sicer je vzeti pri trgovskih in rudarskih pravnih mesto jednega sodnega člana strokovnjaškega lajika iz dotične stroke za sodnika. Nas zanima v prvi vrsti trgovsko sodišče. V dotičnem senatu bodeta sodila dva c. kr. sodnika in pa trgovec, kateri je v to imenovan, in sicer ima ta velevažno pravico, glasovati takoj za poročevalcem. Zajamčen mu je s tem odločilen vpliv na pravdo.

Novi zakon pa še dalje gre in prepušča, da se nepristojnost sodišč popolnoma ugotovi, še večji vpliv pravnih strank na sodno osebje, sodnike namreč izključuje zakon sam od sodelovanja pri dotičnih pravnih in prepušča strankam pravico, odklanjati jih.

Izključen je sodnik a) kateri je v dotični pravdi tožnik ali toženec, ali pa če je v sorodstvu ali svaštvu s strankama, b) ako je bil ali je še pooblaščenec stranke in c) ako je v istem slučaju pri kakem sodišču prve stopinje sodeloval.

Odklanjati pa smejo pravne stranke sodnika, ker je, kakor navedeno, že po zakonu izključen, in pa, če ima stranka opravičen sum, da bi mogel biti sodnik pristranski. O odkla-

njanju razsodi v to poklicani sodni dvor, na podlagi tega, kar navedó stranke.

Sodišča so razdeljena v sodišča I., II. in III. stopinje.

Sodišča I. stopinje so okrajna, okrožna, deželna, trgovinska, in pa mornarska sodišča.

Sodišča II. stopinje so okrožna, deželna in pa oziroma višja deželna sodišča. O sodbah okrajnih sodišč sodijo dalje okrožna in deželna sodišča, in o sodbah okrajnih in deželnih sodišč I. stopinje pa višja deželna sodišča.

Sodišče III. stopinje je pa brez izjeme le najvišji sodni dvor.

Stvarno pripadajo v področje okrajnih sodišč:

- pravde glede premoženja, ki ne presega 500 gld., in pa
- pravde zaradi očetovstva, meje, realnih bremen, zemljiških služnosti, stanovanja in živveža, motenja posesti, najemščine, služabnih in mezdnih pogodb, dalje pravde med gospodarjem in njegovimi nastavljenici na la-dijah in slednjic zaradi pomanjkljivosti živine; — in v področje okrajnih in deželnih sodišč pa spadajo vse druge sporne stvari, katere niso okrajnim sodiščem določene in poleg tega še pravde, zaradi priznanja zakonskega rodu, zaradi ločitve, razveze ali proglašenja neveljavnosti zakona, in vsi sporni slučaji med zakonskimi, med stariši in otroci

Sicer pa velja pravilo, da je ono sodišče za pravdo pristojno, v kojega področju toženec redno stanuje. Od tega pravila pa navaja zakon izjeme, med katerimi so najvažnejše sledeče:

1.) Ljudi, kateri stanujejo zaradi svojega posla dalje časa v drugem kraju, in ne v svojem navadnem bivališču (to je delavce, obrtnike, di-jake), mogoče je tožiti zaradi premoženjskih zahtev pri sodišču okoliša, kjer izjemoma stanujejo.

2.) Posestnike rudnikov, tovarn, trgovskih in obrtnih podjetij moči je tožiti pri sodišču, v katerega področju se dotični zavod nahaja.

3.) Mogoče je tožiti tudi pri onem sodišču, v kojega okolišu bi se morala pogodba spolniti, ako stranki to pismeno določita. Dotično določilo mora pa imenovati kraj izpolnitve s pristavkom, da je pripuščeno zaradi dogovorjene pogodbe pri sodišču kraja izpolnitve tožiti.

Pri osebah, katere izvršujejo trgovinsko obrt, je pa podsodnost kraja izpolnitve s tem določena, da se sprejme brez ugovora faktura, ki je poslana zajedno z blagom, ali pa pred ko se je blago odposlalo, na kateri fakturi se bere zaznamek: Plača in tirja se v . . . . . To določilo uvaževati je osobito trgovcem, kadar svoje fakture razpošiljajo. Za zapuščinsko razpravo je pa pristojno ono okrajno sodišče, kateremu je pripadal rajnik za svojo osebo, izvzemši slučaj, da je zapustil zemljišča, ki so vpisana v deželni zemljiški knjigi. Za ta slučaj poklicano je za zapuščinsko razpravo dotično okrožno, oziroma deželno sodišče. To v-dilo velja tudi za varuštva in skrbništva.

(Dalje pride.)

Gostilno „Katoliški Dom“ v Ljubljani

udano priporočava ob nastopu novega leta čestiti duhovščini in slavnemu občinstvu.

Točiva izvrstna ter pristna dolenska, štajarska in istrijska vina pa znano Kozlerjevo cesarsko pivo. Vsaki čas postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedili.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane sôbe za prenočevanje.

V mnogoštevilen obisk se priporočava

Andrej in Ana Zalar.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamci za vse svoje izdelke jedno leto.

== Cene nizke. == 8 (52-2)

Domači fotografični zavod

Ljubljana **Davorina Rovšeka** Ljubljana

↳ Kolodvorske ulice št. 34 ↳

se najtopleje zahvaljuje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za častna naročila v preteklem letu, proseč prijaznega nadaljnega zanimanja ter blagohotnih naročil. 5 (3-2)

Preskrbel je za vso možno udobnost slavnega občinstva in za natančno in čisto izvršenje slik.

== Svoji k svojim! ==